

NATUURONDERZOEK ADELAARSLAAN 24 APELDOORN

VERANTWOORDING

Opdrachtgever: Eagle Estate BV
Contactpersoon: Dhr. J. Angelier
Adres: Lage Bergweg 10
7361 GT Beekbergen
Tel: 055 5058810
E-mail: jos.angelier@icloud.com

Uitvoering: Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V.
Adres: Waaier 72
2451 VW Leimuiden
Tel: 0172 576072
E-mail: algemeen@eco-logisch.com

Projectleider: Ing. E. Vinke

Auteur: Ing. F. van Wegen
Kwaliteitscontrole: Ing. E. Vinke

Projectcode: EEVW2201
Status: Concept
Datum: 28-10-2022

Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. is aangesloten bij
brancheorganisatie Netwerk Groene Bureaus.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Adviesbureau E.C.O.
Logisch B.V. is ISO 9001:2015 gecertificeerd.

Adviesbureau E.C.O Logisch B.V. is aangesloten op de
Nationale Databank Flora en Fauna en heeft daarmee
toegang tot de meest volledige natuurgegevens in Nederland.

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding en doel.....	4
1.2	Wettelijk kader	4
2	Onderzoeksmethodiek.....	6
2.1	Huismus	6
2.2	Vleermuizen.....	6
2.2.1	Zomer- en kraamverblijfplaatsen.....	7
2.2.2	Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen	7
2.2.3	Winterverblijfplaatsen	7
2.2.4	Vliegroutes en foerageergebieden	7
2.3	Broedvogels.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
2.4	Bunzing en steenmarter.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
2.5	Overzicht inventarisaties.....	7
3	Resultaten.....	8
3.1	Huismus	8
3.2	Vleermuizen.....	8
3.2.1	Zomer- en kraamverblijfplaatsen.....	8
3.2.2	Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen	9
3.2.3	Winterverblijfplaatsen	9
3.2.4	Vliegroutes en foerageergebieden	9
3.3	Broedvogels.....	8
3.4	Bunzing en steenmarter.....	8
3.5	Beschermde functies projectgebied	9
4	Conclusie en aanbevelingen	10
4.1	Conclusie.....	10
4.2	Aanbevelingen t.a.v. de Wet natuurbescherming.....	10
Bijlage 1:	Kaart resultaten huismus.....	11
Bijlage 2:	Kaart resultaten vleermuizen	14
Bijlage 3:	Kaart resultaten broedvogels	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Bijlage 4:	Kaart resultaten steenmarter	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Bijlage 5:	Foto's nestlocaties en verblijfplaatsen.....	15

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING EN DOEL

Eagle Estate B.V. is voornemens een appartementencomplex te bouwen aan de Adelaarslaan te Apeldoorn. De bestaande bebouwing zal worden geamoveerd en de groenstructuren worden verwijderd. Deze ingreep wordt gezien als een ruimtelijke ontwikkeling.

In 2022 is door Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. verkennend natuuronderzoek uitgevoerd middels een quickscan Wet natuurbescherming¹. Uit de quickscan is gebleken dat het projectgebied mogelijk functies herbergt voor de bunzing, huismus, steenmarter, broedvogels en vleermuizen. In opdracht van Eagle Estate BV is derhalve een aanvullend onderzoek uitgevoerd naar het gebruik van het projectgebied door de bunzing, huismus, steenmarter, broedvogels en vleermuizen. Dit rapport bevat de resultaten van het onderzoek en aanbevelingen ten opzichte van de Wet natuurbescherming.

1.2 WETTELIJK KADER

Wat betreft de soortbescherming in de Wet natuurbescherming zijn er verschillende beschermingsregimes. Er wordt onderscheid gemaakt in soorten die op basis van Europese wetgeving beschermd zijn vanuit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn en soorten die nationaal als beschermde soort zijn aangewezen. Middels een provinciale verordening kunnen nationaal beschermde soorten worden vrijgesteld van de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming. De vrijgestelde soorten kunnen verschillen per provincie.

Wanneer er door uitvoering van werkzaamheden sprake is van een overtreding van de verbodsbepalingen in artikel 3.1, 3.5 of 3.10 van de Wet natuurbescherming, is een ontheffing noodzakelijk. Een ontheffing wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing.
2. Er is sprake van een in de wet genoemd belang voor de betreffende soort of soortgroep.
3. Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Er kan mogelijk zonder een ontheffing middels een door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode worden gewerkt. Dit is enkel mogelijk indien de handelingen niet van wezenlijke invloed zijn op de aanwezige beschermde soorten en aan de voorwaarden in de gedragscode wordt voldaan.

De nestlocaties van de huismus zijn jaarrond beschermd. Alle vleermuizen zijn op Europees niveau beschermd. De verbodsbepalingen voor Europees beschermde soorten zijn opgenomen in artikel 3.1 (Vogelrichtlijn) en artikel 3.5 (Habitatrichtlijn) van de Wet natuurbescherming. De bunzing en de steenmarter zijn op nationaal niveau beschermd. De verbodsbepalingen voor nationaal beschermde soorten zijn opgenomen in artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming.

---

¹ Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. (2022). *Quickscan Wet natuurbescherming Adelaarslaan 24 Apeldoorn* (RANA2225). 7 februari 2022.

Europees beschermde soorten – Vogelrichtlijn (Artikel 3.1 Wet natuurbescherming)

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Europees beschermde soorten – Habitatrichtlijn (Artikel 3.5 Wet natuurbescherming)

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Nationaal beschermde soorten (Artikel 3.10 Wet natuurbescherming)

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
  - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
  - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of;
  - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

2 ONDERZOEKSMETHODIEK

2.1 BROEDVOGELS

Het onderzoek naar broedvogels is uitgevoerd middels een inventarisatie van nesten en territoria binnen de invloedssfeer van het projectgebied. Het gaat hierbij om categorieën 1-4 uit de herziene vogellijst van het Ministerie van E, L & I welke 26 augustus 2009 is gepubliceerd. De methode voor het inventariseren van broedvogels is gebaseerd op de BMP-methode van SOVON². Om de aanwezigheid van broedgevallen en territoria vast te stellen zijn vijf bezoeken aan het projectgebied gebracht, vanaf één uur voor zonsopkomst tot circa één uur na zonsopkomst. Door één uur voor zonsopkomst in het onderzoeksgebied te zijn, is tevens de activiteit van nachttactieve soorten onderzocht.

De inventarisaties van broedvogels zijn in de periode 15 maart – 15 juli uitgevoerd. De inventarisaties zijn verspreid over de aangegeven onderzoeksperiode uitgevoerd worden met een minimale tussenpose van 10 dagen, teneinde de trefkans op zowel vroeg als later in het seizoen aanwezige soorten te vergroten.

2.2 BUNZING EN STEENMARTER

Voor het in beeld brengen van de lokale verspreiding van de bunzing zijn op strategische plaatsen cameravallen in het veld geplaatst. Voor de camera is een geurstof aangebracht om de trefkans op individuen van de bunzing te vergroten. De locaties van de cameravallen zijn ter plaatse in het veld bepaald aan de hand van het voorkomen van geschikt habitat. De cameravallen zijn minstens zes weken actief geweest in de periode maart tot en met augustus, waarbij deze periodiek zijn uitgelezen en de batterijen zijn ververs. Het onderzoek naar kleine marterachtigen is uitgevoerd conform de "Handreiking Wezel, hermelijn en bunzing" van de Provincie Noord-Brabant³. De provincie Gelderland heeft geen eigen handreiking met betrekking tot kleine marterachtigen. Derhalve is het onderzoek conform de handreiking van een aangrenzende provincie uitgevoerd.

Het onderzoek naar vaste rust- en verblijfplaatsen van steenmarter is uitgevoerd met behulp van cameravallen met infraroodflits. Deze worden opgesteld op locaties waar de steenmarter verwacht wordt langs te komen. De camerabeelden zijn periodiek tijdens overige inventarisaties gecontroleerd op waarnemingen van de steenmarter. Tijdens de overige inventarisaties is eveneens aandacht worden besteed aan sporen van de steenmarter.

2.3 HUISMUS

Het onderzoek naar de huismus is uitgevoerd op basis van de Soortinventarisatieprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus⁴. In de periode 1 april tot en met 20 juni 2022 zijn twee rondes uitgevoerd. De rondes zijn vanaf minimaal één uur na zonsopkomst en maximaal tot één uur voor zonsondergang uitgevoerd met een minimale duur van één uur. Hierbij zijn nestlocaties, territoria en onderdelen van het functioneel leefgebied in kaart gebracht. In paragraaf 2.5 is een overzicht gegeven van de uitgevoerde inventarisaties en de weersomstandigheden.

2.4 VLEERMUIZEN

Onderzoek naar vleermuizen is te verdelen in het inventariseren van zomer- en kraamverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen, winterverblijfplaatsen, migratieroutes, vliegroutes en foerageergebied. Per onderzochte functie is er onderzoek verricht conform het Vleermuisprotocol 2021⁵. In verband met de omvang en het overzicht van het projectgebied, zijn deze rondes in een team van twee deskundigen op het gebied van vleermuizen uitgevoerd.

De inventarisaties met betrekking tot vleermuizen zijn met behulp van een zogenaamde batdetector uitgevoerd. Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. werkt standaard met de Pettersson D240X. Dit apparaat vangt de ultrasone geluiden van vleermuizen op en maakt deze hoorbaar voor het menselijk gehoor. Daarnaast biedt het apparaat de mogelijkheid geluiden op te nemen voor analyse achteraf. Enkele soorten zijn namelijk zeer moeilijk te determineren in het veld en vereisen een controle met behulp van analyse-software.

² Vergeer J.W., van Dijk A.J., Boele A., van Bruggen J. & Hustings F. 2016. Handleiding Sovon broedvogelonderzoek: Broedvogel Monitoring Project en Kolonievogels, Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

³ Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming. Provincie Noord-Brabant 2017.

⁴ Netwerk Groene Bureaus (2017). *Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming*. Juli 2017.

⁵ Vleermuisvakbureau Netwerk Groene Bureaus (2020). *Vleermuisprotocol 2021*. Oktober 2020.

In paragraaf 2.55 is een overzicht gegeven van de uitgevoerde inventarisaties en de weersomstandigheden. De toegepaste methodiek wordt hier per functie nader toegelicht.

2.4.1 ZOMER- EN KRAAMVERBLIJFPLAATSEN

In de periode 15 mei – 15 juli 2022 is het projectgebied onderzocht op de aanwezigheid van zomer- en kraamverblijfplaatsen van vleermuizen. Deze inventarisatie bestaat uit drie rondes, waarvan er één in de vroege ochtend vanaf circa drie uur voor zonsopkomst is uitgevoerd. De overige twee rondes zijn 's avonds vanaf zonsondergang uitgevoerd.

2.4.2 PAARVERBLIJFPLAATSEN EN ZWERMPLAATSEN

In de periode 15 augustus – 15 september 2022 is het projectgebied onderzocht op de aanwezigheid van paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen van vleermuizen. Deze inventarisatie bestaat uit twee rondes, waarvan er één vanaf middernacht is uitgevoerd. De overige ronde is vanaf twee uur voor zonsopkomst uitgevoerd. De ronde vanaf middernacht is gecombineerd uitgevoerd met het onderzoek naar de aanwezigheid van zwermende dieren in het kader van massawinterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis.

2.4.3 WINTERVERBLIJFPLAATSEN

In de periode 1 augustus – 10 september 2022 is het projectgebied onderzocht op de aanwezigheid van zwermende dieren in het kader van massawinterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Deze inventarisatie bestaat uit twee rondes van twee uur, die vanaf middernacht zijn uitgevoerd. Eén ronde is gecombineerd uitgevoerd met het onderzoek naar paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen van vleermuizen.

2.4.4 Vliegroutes en foerageergebieden

Het onderzoek naar vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen is simultaan met de overige vleermuisinventarisaties uitgevoerd.

2.5 OVERZICHT INVENTARISATIES

In tabel 1 is een overzicht gegeven van de data en weersomstandigheden van het onderzoek. De inventarisaties zijn uitgevoerd door ing. B. Albers, ing. F.M. Emmen, K. Gnodde, N.C. de Rooij, D.Y. Sallé MSc. en ing. F. van Wegen.

Tabel 1: Overzicht inventarisaties

Datum	Tijd	Hoofdgroep	Activiteit	Weersomstandigheden
22-03-2022	05:33 – 08:33	Vogels	BMP	Licht bewolkt, 2 Bft, 18 °C
08-04-2022	05:54 – 08:54	Vogels	BMP	Vrijwel geheel bewolkt, 3 Bft, 7 °C
08-04-2022	07:54 – 09:54	Vogels	Huismus	Vrijwel geheel bewolkt, 3 Bft, 9 °C
26-04-2022	05:15 – 08:15	Vogels	BMP	Half tot zwaar bewolkt, 3 Bft, 13 °C
26-04-2022	07:15 – 09:15	Vogels	Huismus	Half tot zwaar bewolkt, 3 Bft, 13 °C
25-05-2022	04:27 – 07:27	Vogels	BMP	Zwaar bewolkt, 3 Bft, 13 °C
25-05-2022	21:38 – 23:38	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	Zwaar bewolkt, 3 Bft, 16 °C
29-06-2022	22:01 – 00:01	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	Licht bewolkt, 2 Bft, 20 °C
30-06-2022	03:18 – 05:18	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	Half tot zwaar bewolkt, 2 Bft, 17 °C
30-06-2022	04:18 – 07:18	Vogels	BMP	Half tot zwaar bewolkt, 2 Bft, 17 °C
30-06-2022	N.v.t.	Marters	Plaatsen camera's Sporenonderzoek	Half tot zwaar bewolkt, 2 Bft, 20 °C
19-07-2022	N.v.t.	Marters	Controleren camera's Sporenonderzoek	Onbewolkt, 2 Bft, 26 °C
11-08-2022	00:00 – 02:00	Vleermuizen	Massawinterverblijfplaatsen	Onbewolkt, 3 Bft, 20 °C
11-08-2022	N.v.t.	Marters	Ophalen camera's Sporenonderzoek	Onbewolkt, 3 Bft, 20 °C
25-08-2022	00:00 – 02:00	Vleermuizen	Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen Massawinterverblijfplaatsen	Half tot zwaar bewolkt, 2 Bft, 22 °C
14-09-2022	05:09 – 07:09	Vleermuizen	Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen	Geheel bewolkt, 1 Bft, 13 °C

3 RESULTATEN

3.1 BROEDVOGELS

In het projectgebied zijn geen nestlocaties van broedvogels vastgesteld. In de omgeving van het projectgebied zijn twee nestlocaties van de ekster vastgesteld. Deze bevinden zich in de bomenrij van de Adelaarslaan en bevinden zich buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Tijdens het broedvogelonderzoek is specifiek gelet op de coniferen die als roestplaats voor de ransuil kunnen fungeren (bijlage 1). Tijdens het onderzoek is de ransuil echter niet waargenomen. Derhalve zijn er geen beschermde functies van de ransuil aanwezig in het projectgebied. In het projectgebied zijn verschillende foeragerende en overvliegende individuen van de boomkruiper, ekster houtduif, kauw, merel, pimpelmees en de zwarte kraai waargenomen. De resultaten van het broedvogelonderzoek zijn in bijlage 3 op kaart weergegeven.

3.2 BUNZING EN STEENMARTER

Op basis van de aanwezigheid van potentieel geschikt habitat voor de bunzing en de steenmarter zijn er twee cameravallen geplaatst (bijlage 2). De cameraval heeft één individu van de steenmarter vastgelegd (bijlage 5). Er zijn geen individuen van de bunzing waargenomen. Tijdens het vleermuisonderzoek is de steenmarter tevens twee maal waargenomen. In de groenstructuren in het zuidwestelijke deel van het projectgebied kan een verblijfplaats van de steenmarter worden verwacht. In de schuur in het zuidwestelijke deel van het projectgebied kan tevens een verblijfplaats van de steenmarter worden verwacht. Op de foto's van de cameravallen zijn naast de steenmarter individuen van de bosmuis, egel en de huiskat waargenomen (bijlage 5). In bijlage 2 zijn de resultaten van het onderzoek naar de bunzing en de steenmarter op kaart weergegeven.

3.3 HUISMUS

Er zijn twee nestlocaties van de huismus in het projectgebied vastgesteld. Deze nestlocaties bevinden zich onder de dakpannen bij de woning van de Adelaarslaan 24A. Eén nestlocatie bevindt zich aan de oostzijde van de woning en de andere aan de westzijde.

In de directe omgeving van het projectgebied zijn negen nestlocaties van de huismus vastgesteld. Deze nestlocaties bevinden zich bij de woningen van Adelaarslaan 15 A, 17A, 23 en 36B en de Meerkoetweg 7A, 11A, 15B, 16 en 17B.

In en nabij het projectgebied zijn foeragerende individuen van de huismus waargenomen. De foeragerende individuen zijn waargenomen de wintergroene struiken van de Adelaarslaan 24A. In de conifeer en de ligusterhaag ten oosten van de Adelaarslaan 24 zijn tevens foeragerende individuen van de huismus waargenomen. Deze locaties maken onderdeel uit van essentieel leefgebied van de huismus. In bijlage 3 zijn de resultaten van het onderzoek naar de huismus op kaart weergegeven.

3.4 VLEERMUIZEN

In het projectgebied en in de directe omgeving zijn gedurende het onderzoek de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en de rosse vleermuis waargenomen. Per onderzochte functie wordt het gebruik van het projectgebied nader toegelicht. In bijlage 4 zijn de resultaten van het onderzoek naar vleermuizen op kaart weergegeven.

3.4.1 ZOMER- EN KRAAMVERBLIJFPLAATSEN

Er zijn geen zomer- en kraamverblijfplaatsen van vleermuizen in het projectgebied vastgesteld. In de directe omgeving zijn twee zomerverblijfplaatsen van vleermuizen in het projectgebied vastgesteld. Eén zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis is vastgesteld aan de Adelaarslaan 9A. De andere zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis is vastgesteld aan de 2e Johannastraat 53.

Tijdens het onderzoek naar zomer- en kraamverblijfplaatsen zijn individuen van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger waargenomen.

3.4.2 PAARVERBLIJFPLAATSEN EN ZWERMPLAATSEN

Er zijn geen paarverblijfplaatsen van vleermuizen in het projectgebied vastgesteld. In de omgeving van het projectgebied is een baltsterritorium van de gewone dwergvleermuis vastgesteld. De bijbehorende paarverblijfplaats kan op dezelfde locatie worden verwacht als de zomerverblijfplaats aan de Adelaarslaan 9A.

Tijdens het onderzoek naar paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen zijn individuen van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en de rosse vleermuis waargenomen.

3.4.3 WINTERVERBLIJFPLAATSEN

Er zijn geen winterverblijfplaatsen van vleermuizen in het projectgebied vastgesteld. Tevens is er in het projectgebied geen zwermactiviteit van vleermuizen waargenomen dat kan duiden op de aanwezigheid van een massawinterverblijfplaats.

3.4.4 Vliegroutes en foerageergebieden

In het projectgebied is geen vaste vliegroute van vleermuizen vastgesteld. Tijdens het onderzoek zijn er een aantal passerende individuen van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en de rosse vleermuis waargenomen. Hierbij is geen binding met lijnvormige elementen in het projectgebied vastgesteld.

Het projectgebied wordt door de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger gebruikt als onderdeel van het foerageergebied. In de directe omgeving zijn soortgelijke foerageergelegenheden aanwezig. Door de aanwezigheid van voldoende alternatieven is het foerageergebied in het projectgebied niet van essentieel belang voor de staat van instandhouding van de lokale populaties vleermuizen.

3.5 BESCHERMDE FUNCTIES PROJECTGEBIED

Het projectgebied bevat elementen welke worden benut door beschermde soorten. In tabel 2 is weergegeven welke beschermde functies zijn aangetroffen in het projectgebied.

Tabel 2: Beschermde functies

Wet natuurbescherming	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Functie
Artikel 3.1	Huismus	<i>Passer domesticus</i>	Essentieel leefgebied Nestlocaties (2)
Artikel 3.10	Steenmarter	<i>Martes foina</i>	Verblijfplaats

4 CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

4.1 CONCLUSIE

Binnen het projectgebied zijn twee nestlocaties de huismus aangetroffen. Tevens is er essentieel leefgebied van de huismus vastgesteld in het projectgebied. Er is één verblijfplaats van de steenmarter vastgesteld. Binnen het projectgebied zijn geen nestlocaties van overige broedvogels aangetroffen. Er zijn in het projectgebied geen verblijfplaatsen van de bunzing en vleermuizen vastgesteld.

In de directe omgeving zijn twee zomerverblijfplaatsen en één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis vastgesteld. Tevens zijn er negen nestlocaties van de huismus en twee nestlocaties van de ekster vastgesteld in de omgeving van het projectgebied. De verblijfplaatsen van vleermuizen en de nestlocaties van de huismus en de ekster in de omgeving van het projectgebied bevinden zich buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Wanneer de groenstructuren worden verwijderd gaat de verblijfplaats van de steenmarter verloren. Als gevolg van de werkzaamheden kunnen de nestlocaties van de huismus in het projectgebied worden verstoord en kunnen individuen worden gedood. Tevens kan er essentieel leefgebied verloren gaan.

4.2 AANBEVELINGEN T.A.V. DE WET NATUURBESCHERMING

Het is aan te bevelen om de werkzaamheden buiten de voortplantingsperiode van de huismus (maart – augustus) uit te voeren. Als gevolg van de werkzaamheden gaat essentieel leefgebied van de huismus verloren. Hiervoor dient een ontheffing op de Wet natuurbescherming aangevraagd te worden. Aan de ontheffing kunnen voorwaarden verbonden zijn, zoals het mitigeren van het essentieel leefgebied.

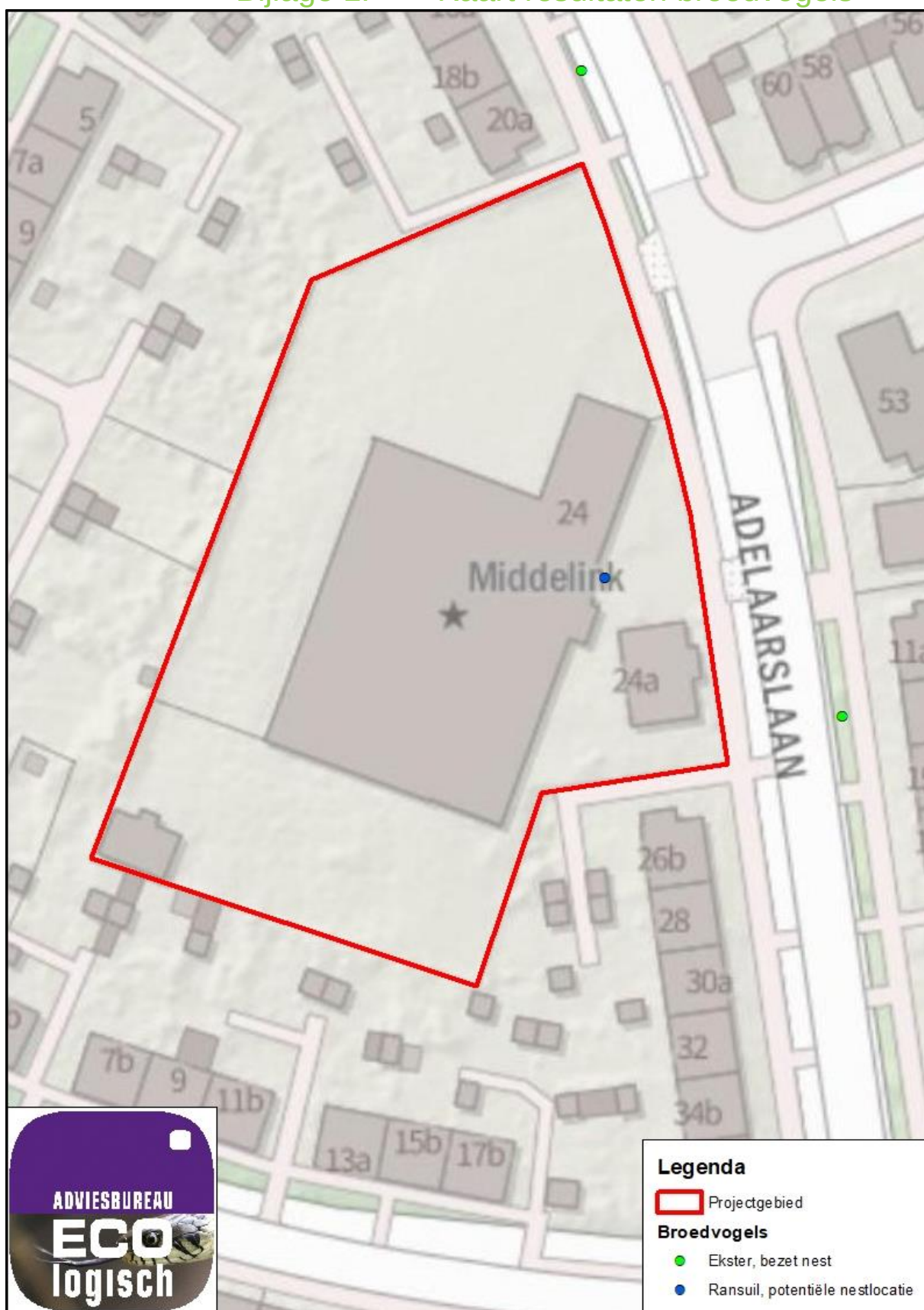
Als gevolg van de werkzaamheden gaat één verblijfplaats van de steenmarter verloren. Hiervoor dient een ontheffing op de Wet natuurbescherming aangevraagd te worden. Aan de ontheffing kunnen voorwaarden verbonden zijn, zoals het mitigeren van de verblijfplaats.

Het is aan te bevelen om het grondverzet en het verwijderen van de groenstructuren in één richting uit te voeren. Hierdoor kunnen algemene amfibieën, zoogdieren en de steenmarter uitwijken voor de werkzaamheden.

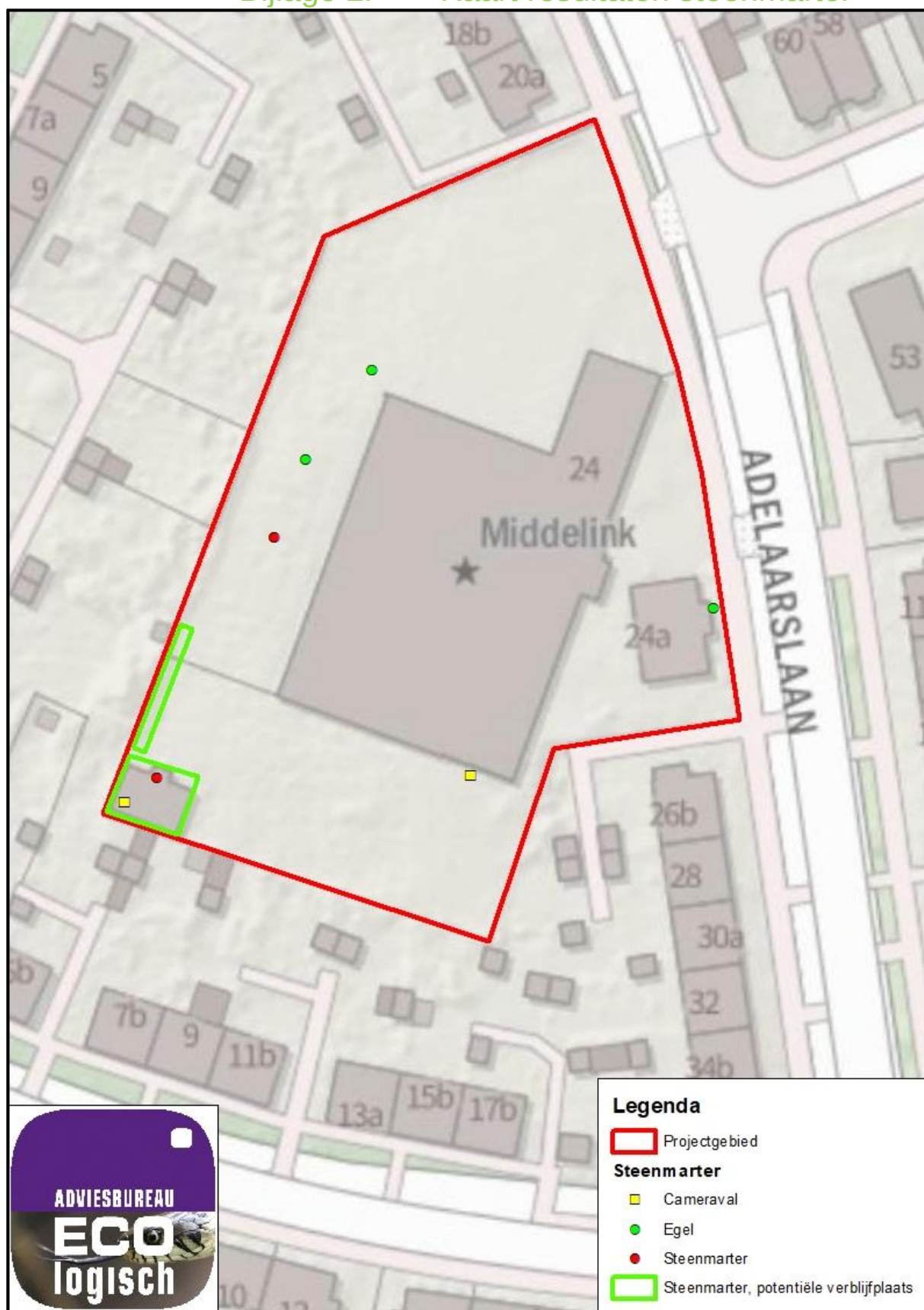
Het is aan te bevelen om nachtelijke verlichting te vermijden. Indien het toch wenselijk is om in de nacht te werken is het aan te bevelen om vleermuisvriendelijke verlichting toe te passen middels amberkleurig licht en een richtarmatuur.

Het is aan te bevelen om de werkzaamheden buiten het broedseizoen van vogels (maart – augustus) uit te voeren. De vermelde periode is niet leidend, elk broedgeval is beschermd. Ook broedgevallen buiten deze periode mogen niet verstoord worden. Indien de werkzaamheden tijdens het broedseizoen plaats moeten vinden dient een aanvullende inspectie op broedvogels door een ecooloog te worden uitgevoerd om overtredingen te voorkomen.

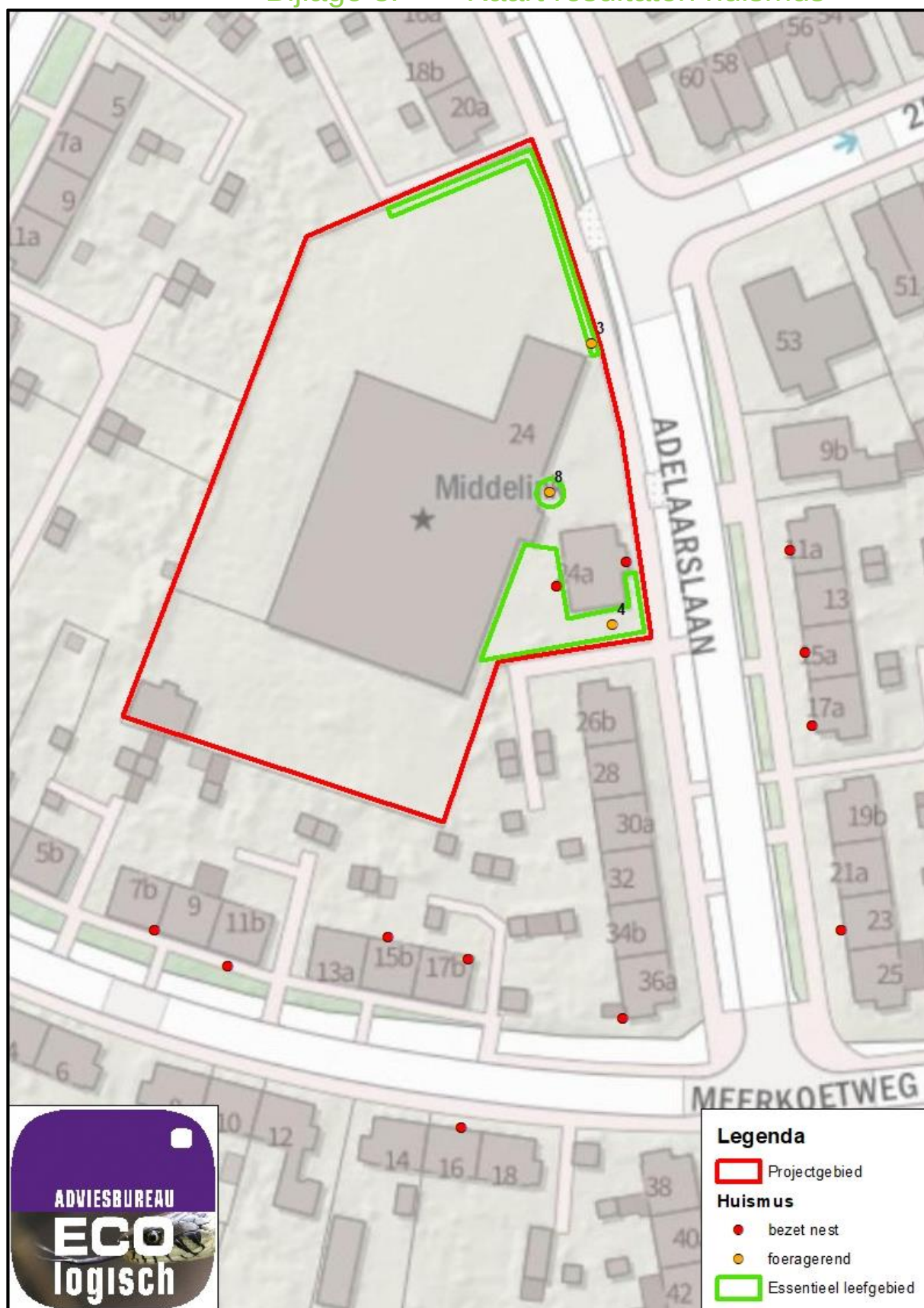
Bijlage 1: Kaart resultaten broedvogels

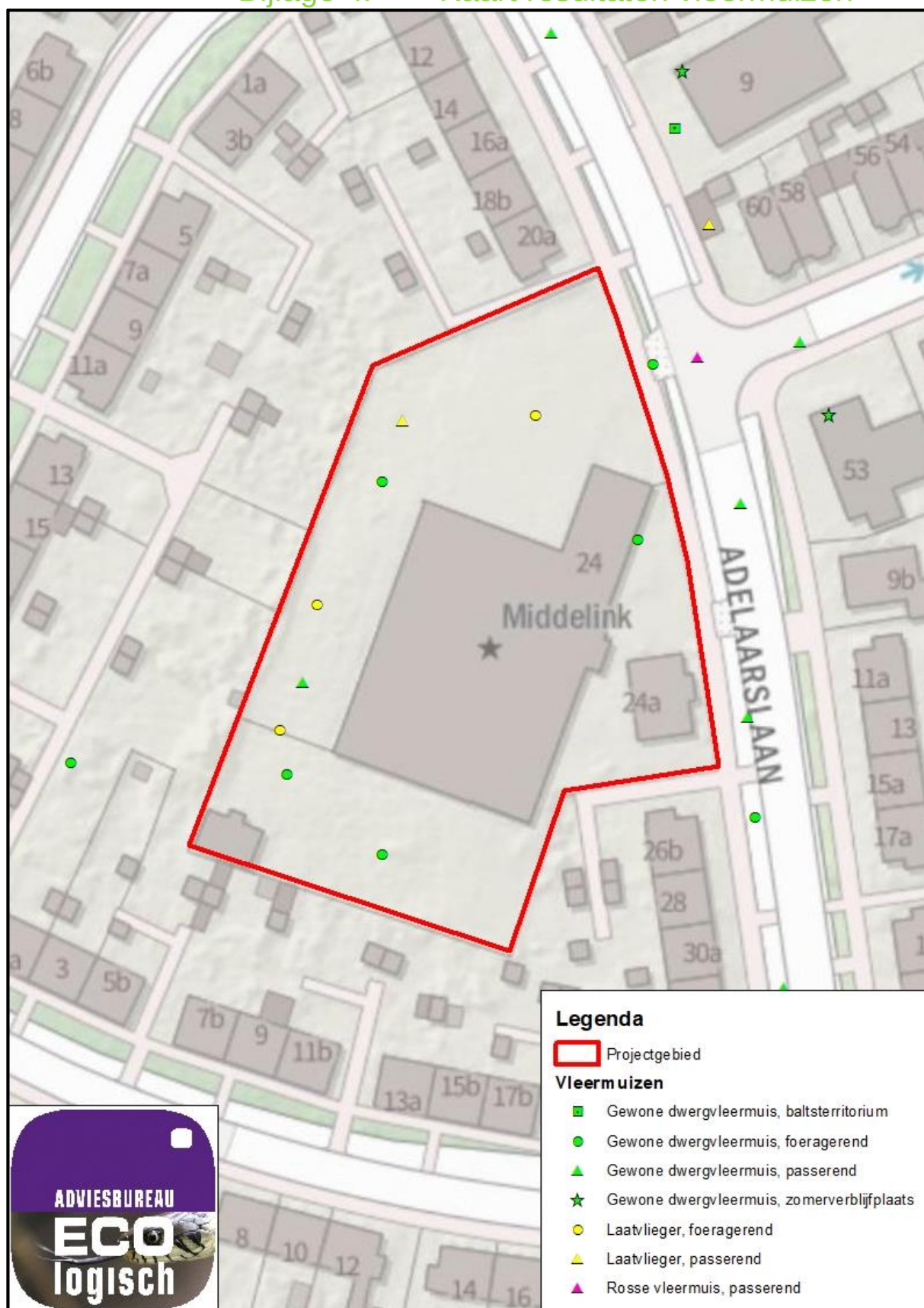
Bijlage 2: Kaart resultaten steenmarter

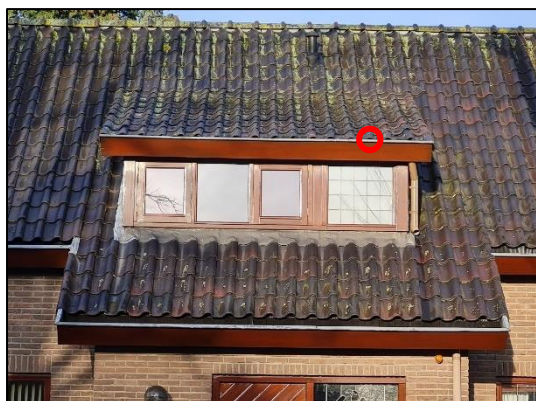
Bijlage 3: Kaart resultaten huismus

Bijlage 4: Kaart resultaten vleermuizen

Bijlage 5: Foto's nestlocaties en verblijfplaatsen

Verblijfplaats van de Huismus

Waarneming van de steenmarter op camera

Waarneming van de egel op camera

Waarneming van de huiskat op camera

Waarneming van de steenmarter op camera

ECOLOGIE

Ten aanzien van de vragen met betrekking tot ecologie zijn de vragen van de omgevingsdienst voorgelegd aan de bij het plan betrokken ecooloog:

V1: De woning op nummer 24 wordt betrokken onder het plangebied, volgens onze informatie en optiek klopt dit niet. Vindt er dan ook wel verstoring van nesten plaats waarvoor een ontheffing nodig is of kan dit voorkomen worden (zonder ontheffing)?

A1: Indien werkzaamheden op of aan de woning op nummer 24 plaatsvinden is een ontheffing voor het verstoren en vernietigen van nestlocaties van de huismus benodigd. De woning op nummer 24 maakt weliswaar deel uit van het plangebied maar wordt met de huidige plannen ontzien. Met de uitvoering van de plannen kan verstoring worden voorkomen. Er is hier dus geen noodzaak voor een ontheffing

V2: Er is niet toegelicht waarom er sprake is van essentieel leefgebied voor huismus.

A2: Rond de woning op nummer 24 zijn wintergroenblijvende struiken aanwezig. Tijdens het onderzoek zijn hier individuen van de huismus in waargenomen gebruik te maken voor sociaal gedrag zoals paring. Dit maakt dat deze struiken onderdeel zijn van essentieel leefgebied voor de individuen waarvan de nestlocaties op nummer 24 en aan de Adelaarslaan 11 t/m 17 aanwezig zijn. Met de voorliggende plannen blijft het groen behouden (zie ook A1) en is geen aanvullende actie benodigd.

V3: Het is ook niet duidelijk waarom er een verblijfplaats (op de aangegeven locatie) wordt verwacht van steenmarter. De enkele waarneming op de camera kan ook een foeragerend of passerend individu betreffen.

A3: Naast de waarneming op de martercamera is tijdens het vleermuisonderzoek nog twee keer een zichtwaarneming gedaan van de steenmarter. Eenmaal betrof dit een zichtwaarneming tussen zonsondergang en 1 uur na zonsondergang en andermaal betrof dit een zichtwaarneming tussen 1 uur voor zonsopkomst en zonsopkomst. Bij de avondwaarneming is een individu van de steenmarter waargenomen vanuit de richting van het projectgebied te komen. Bij de waarneming in de ochtend is de steenmarter binnen het projectgebied waargenomen naar het vervallen schuurtje te lopen. Hierbij is het individu van de steenmarter niet meer aan de andere kant van het vervallen schuurtje gezien. Gelet op deze waarnemingen is het vrijwel zeker dat het niet een passerend individu betreft en het individu zijn verblijfplaats in het projectgebied heeft.

Daarnaast is het gangbaar voor een bevoegd gezag dat bij een waarneming van een marterachtige op camera in combinatie met de aanwezigheid van geschikt habitat wordt uitgegaan van een verblijfplaats. In aanvulling op de reactie van de ecooloog wordt opgemerkt dat er sprake was van restanten, los op elkaar gestapelde delen hout, van een ingestorte carport. In het aanvullend onderzoek werd melding gemaakt van een 'verwachte verblijfplaats' van een steenmarter (p 8). Er was aan de andere zijde van de ingestorte carport geen camera geplaatst zodat, naar de mening van initiatiefnemer, niet met zekerheid te zeggen was dat het een verblijfplaats betrof. Inmiddels zijn de restanten in het kader van regulier onderhoud door initiatiefnemer opgeruimd. In de huidige situatie is geen sprake meer van een mogelijke verblijfplaats en daarmee dus ook niet meer van een vergunningplicht.